

Scenariusz lekcji języka polskiego

Przedział wiekowy: Szkoła podstawowa

Czas trwania zajęć: 45 minut

TEMAT: HISTORIA KSIĄŻKI JEST CIEKAWA, A CZYTANIE TO ŚWIETNA ZABAWA

CEL GŁÓWNY:

- Zapoznanie uczniów z historią książki.
- Promocja czytelnictwa.

CELE OPERACYJNE:

Uczeń:

- pracuje w grupie,
- rozwiązuje rebus,
- pracuje ze słownikiem,
- redaguje definicję,
- poznaje historię książki,
- uzupełnia kartę pracy wykorzystując poznane treści,
- projektuje i prezentuje plakat,
- poszukuje znaczenia związków frazeologicznych.

FORMY PRACY:

- grupowa,
- zbiorowa,
- indywidualna.

METODY:

- problemowa,
- podająca.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- rebusy dla trzech grup: A, B i C (załącznik nr 1),
- oś czasu (załącznik nr 2),
- materiały uzupełniające oś czasu (załącznik nr 3),
- karta pracy pt. „Co to jest książka?” (załącznik nr 4),

- 5 białych kartek formatu A3,
- flamastry, kredki, markery.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Sprawy organizacyjne:

- przywitanie się z uczniami,
- sprawdzenie obecności.

2. Podział klasy na trzy grupy. Każda otrzymuje kartę pracy do rozwiązania i słownik języka polskiego. Nauczyciel instruuje uczniów na czym polega ich zadanie. Każda grupa otrzymuje inny zestaw rebusów. Hasła, które będą ich rozwiązaniem, należy odszukać w słowniku języka polskiego i na tej podstawie zredagować krótką definicję, która następnie zostanie podyktowana klasie w formie notatki.

3. Prezentacja pracy w grupach.

Odpowiedzi:

Grupa A: TEKST, LITERA, ATRAMENT

Grupa B: AKAPIT, INTERPUNKCJA, ILUSTRACJA

Grupa C: OBWOLUTA, ROZDZIAŁ, MARGINES

4. Nauczyciel pyta uczniów jaki jest motyw wiodący dla wszystkich tych haseł.

Wniosek – książka.

5. Podanie tematu lekcji:

HISTORIA KSIĄŻKI JEST CIEKAWA, A CZYTANIE TO ŚWIETNA ZABAWA

6. Nauczyciel zwraca uwagę, jaki typ rymu został zastosowany w lekcji, monorym zewnętrzny AA.

7. Polonista prezentuje przebieg historii książki na osi czasu, wykorzystuje materiały uzupełniające (załącznik nr 3). Uczniowie redagują notatkę w zeszytach przedmiotowych.

8. Każdy uczeń otrzymuje kartę pracy - uzupełniankę, pt. „Co to jest książka?”. Wspólne wypełnienie notatki, jako utrwalenie poznanych treści.

Odpowiedzi: tabliczki gliniane, papirus, zwoju, pergamin, kodeksu, papier, Johannes Gutenberg, Biblia.

9. Nauczyciel dzieli klasę na pięć grup. Uczniowie tworzą plakaty z wykorzystaniem następujących haseł:

„Przeczytałem wiele książek, zanim udało mi się wydostać z biedy” Walter Anderson

„Czytanie wszystkich wybitnych książek jest jak rozmowa z najznamienitszymi umysłami minionych wieków” Kartezjusz

„Czytać bez refleksji, to jak jeść bez trawienia” Edmund Burke

„Książka odgrywa rolę siekiery, którą rozłupujemy zamrożone morze wewnątrz nas” Franz Kafka

„Książka jest jak alkohol, uderza do głowy” Magdalena Samozwaniec

10. Prezentacja plakatów.

11. Zadanie domowe

Sprawdź znaczenie następujących związków frazeologicznych:

mól książkowy

benedyktyńska praca

przeczytać książkę od deski do deski

czytać w kimś jak w otwartej księdze

książka do poduszki

ciężka książka

pożerać, pochłaniać książki

11. Pożegnanie uczniów.

GRUPA A

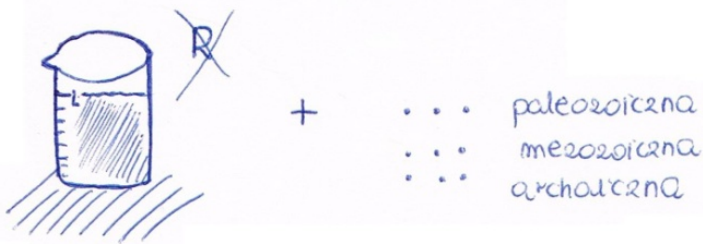
Załącznik nr 1

①

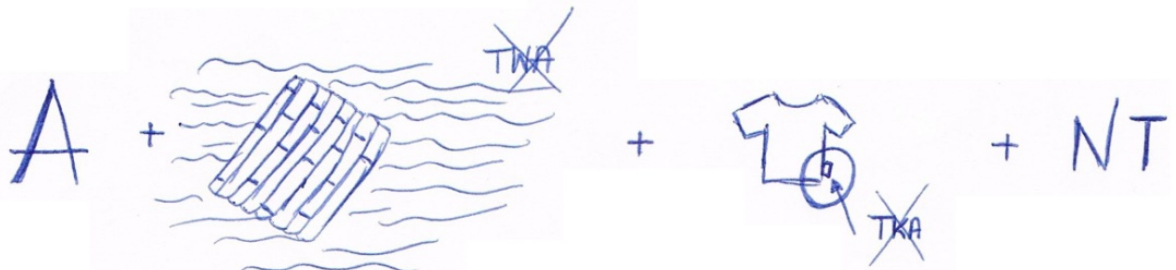
--	--	--	--	--

②

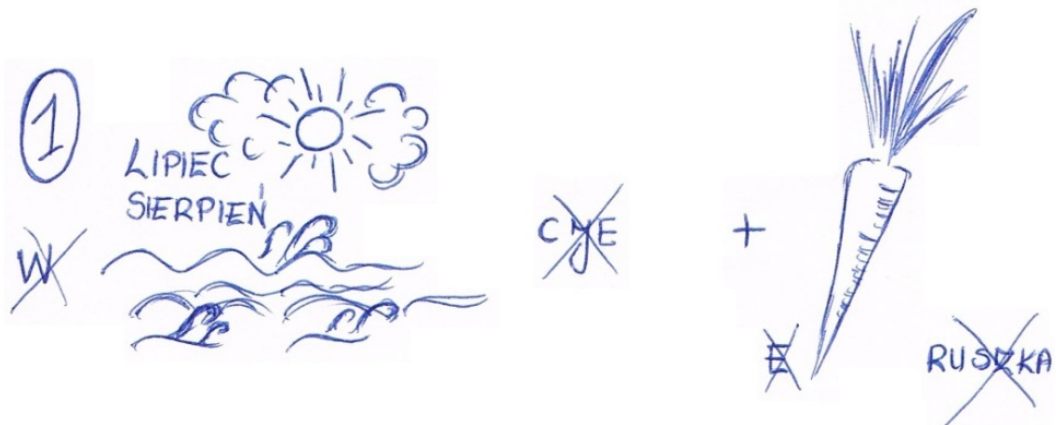
--	--	--	--	--	--

③

--	--	--	--	--	--	--	--

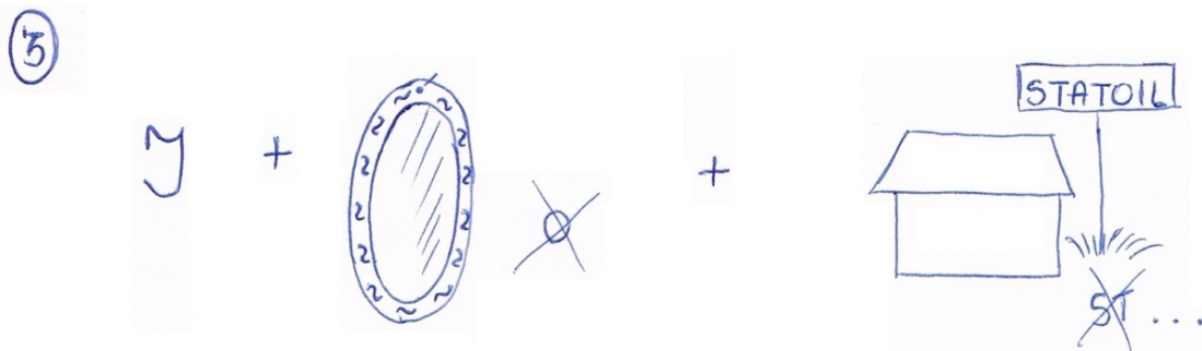
GRUPA B

清	山	北	平	江	下
---	---	---	---	---	---

上	部	下	部	中	部	上	部	下	部	中	部
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

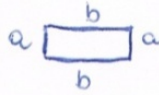
[illegible]

GRUPA C

①

Wzór ma ... ~~od~~

np. $2a + 2b$

+ 0 +

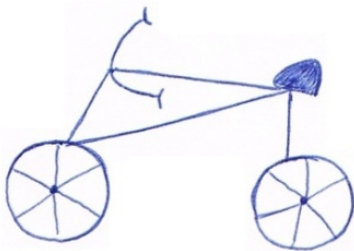
? ~~x~~

+ A

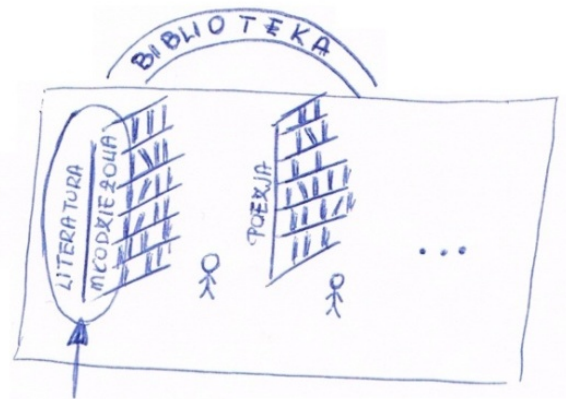
--	--	--	--	--	--	--	--

②

~~WREK~~

+ Z +

--	--	--	--	--	--	--	--

③

~~ARYNA~~

+ IN

+

~~Ples~~

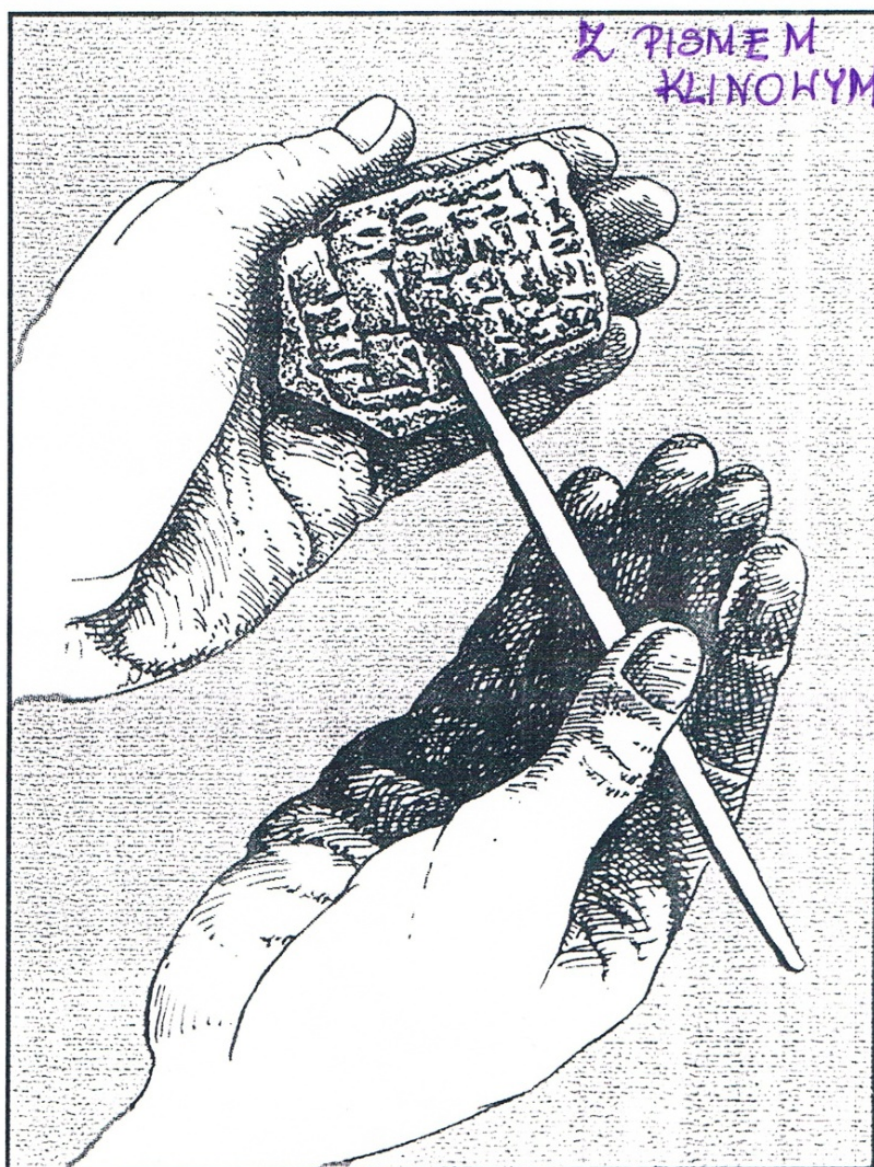
--	--	--	--	--	--	--	--

HISTORIA KSIĄŻKI - OŚ CZASU

STAROŻYTNA MEZOPOTAMIA ✓ pismo klinowe ✓ cieżkie quimiane tabliczki	STARÉ PAŃSTWO EGIPSKIE (2850-2052 pne) ✓ papirus Prisse - najstarsza książka świata ✓ rozwój papirusowe	STAROŻYTNA GRECYA (VII w. pne) ✓ przejęcie zwyczajów papirusowych od Egipcjan	ALEKSANDRIA (Egipt) (III w. pne) ✓ największa i najstarsza biblioteka starożytności
BAZEN (I w. pne) ŚRÓDZIEMNO - MORSKI ✓ rozpowszechnienie księży kodeksu	EUROPA (XII w. ne) (DUE WIELKIE REWOLUCJE) ✓ wprowadzenie papieru z Chin ✓ powstanie agzemplanty książek	EUROPA ZACHODNIA (XV w. ne) ✓ wynalazek druku (Johannes Gutenberg)	≈ 1443-1445 ✓ pierwsze druki bractwiskie

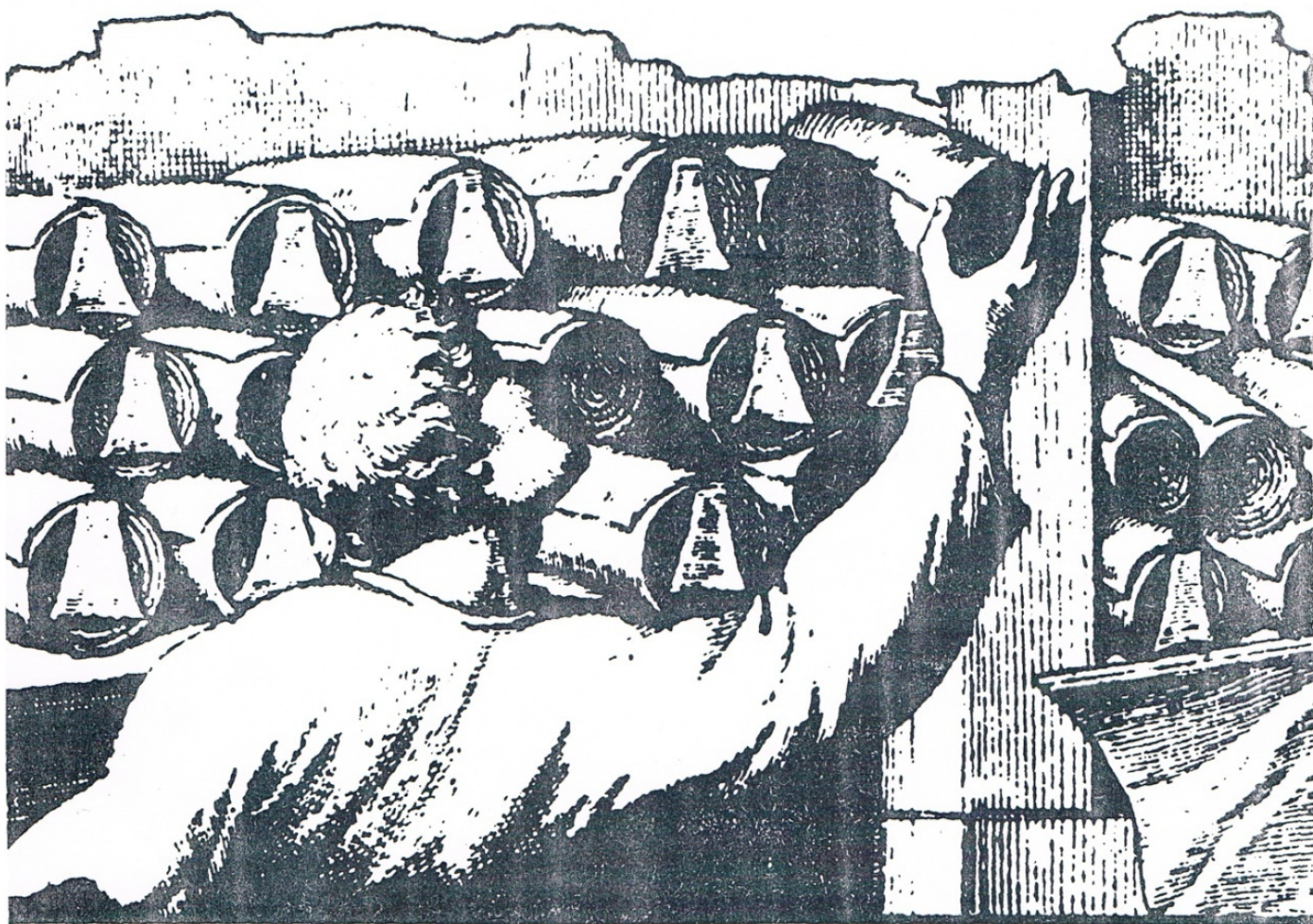
Pismo ideograficzno-fonetyczne

Za moment zwrotny w rozwoju pisma przyjmuje się wprowadzenie do piktografii zapisu dźwięków. W ten sposób powstało pismo ideograficzno-fonetyczne, które można było zastosować do konkretnego języka. Niewątpliwą jego zaletę stanowiło zmniejszenie liczby znaków przez wykorzystanie istnienia słów o identycznym lub podobnym brzmieniu (na przykład: lud i lód). Najstarsze pisma tego typu ukształtowały się na starożytnym Wschodzie. Było to mezopotamskie pismo klinowe i hieroglificzne pismo egipskie. **GLINIANA TABLICZKA**

PÓŁKA Z PAPIRUSOWYMI LUB PERGAMINOWYMI KSIĄŻKAMI

Rękopis

Wraz z upadkiem kultury antycznej osłabło zainteresowanie książką rękopiśmienną. Przez pierwsze wieki średniowiecza jedynymi ośrodkami, gdzie pisano i użytkowano księgi, naturalnie tylko kościelne i tylko łacińskie, były klasztory. Niektóre z nich zasłynęły własnymi szkołami kaligraficznymi, jak np. klasztor benedyktynów na Monte Cassino. W szkołach tych ustalał się kształt pisma, zasady jego czytelności, ornamentacji książki, np. zdobienie jej *inicjałami, *miniaturami, *bordiurami. Wśród zajmujących się tymi pracami zakonników istniała ścisła specjalizacja — inni pisali, inni zdobili księgę, inni wyrabiali pergamin, a jeszcze inni zajmowali się oprawianiem *kodeksów i zdobieniem opraw.

Tak zapewne wyglądała „półka z książkami” — papirusowymi lub pergaminowymi zwojami — w starożytności

Bibliobus

Bibliobus. Jest to ciężarowy samochód lub autobus wyposażony w regały, na których ułożono książki i najnowsze numery czasopism. Książki są tak dobrane, by była w nich literatura piękna (klasyczna i współczesna), książki dla dzieci i młodzieży, a także książki popularno-naukowe. Księgozbiór udostępnia się czytelnikom w ten sam sposób, jak w *wypożyczalni. Bibliobus dociera do najmniejszych osiedli, nie posiadających punktów bibliotecznych (przeczytaj hasło Sieć biblioteczna).

WYPOŻYCZALNIA
NA KÓRKACH

Bibliobus ↗

DRUK KRAKOWSKI
(z 1566 r.)

Bywa, że różne względy, przeważnie polityczne, zmuszają do ukrycia treści książki pod fałszywym tytułem (w czasie okupacji hitlerowskiej w Polsce nadawano rozprawom politycznym niewinne tytuły w rodzaju: *O hodowli bydła*). Tytuły czasopism drukuje się u góry pierwszej stronicy każdego numeru czy zeszytu.

Tytuł książki czy czasopisma jest jednym z najważniejszych składników *opisu katalogowego i *opisu bibliograficznego.

Najśniefiemu Ksia
żeciū / a naymożniejsiemu w Krze
ściństwie panu / Panu Zygmunto
wi Augustowi i łaski Bożej Krol
wi Polskiemu / Wielkiemu Księdzu
Litewskiemu / Ruskiemu / Bruckie
mu / Łańcowskiemu / Zmudskie
mu / y inszych wielu państw panu /
y dziedzicowi. Panu mojemu
miłosciwemu.

Szczesciu tho Waszey Krolew
skiej Miłości przyczysć sie mu
ksi Najśniefy / a Miłościwy
Krolu / iż za żadnego Polskiego
Krola thak wiele wczonych ludzi
w Polsce nie było / iako za panowania W.
K. M. a tho zaśie nie od szczescia iest / ale wła
śnie z reku twych Krolewskich / iż ma Polska ty
le ksiąg swoim iezykiem / ile sie ich pierwey ni
gdy nie naidowało. Abowiem gdyś tho W.

A 2

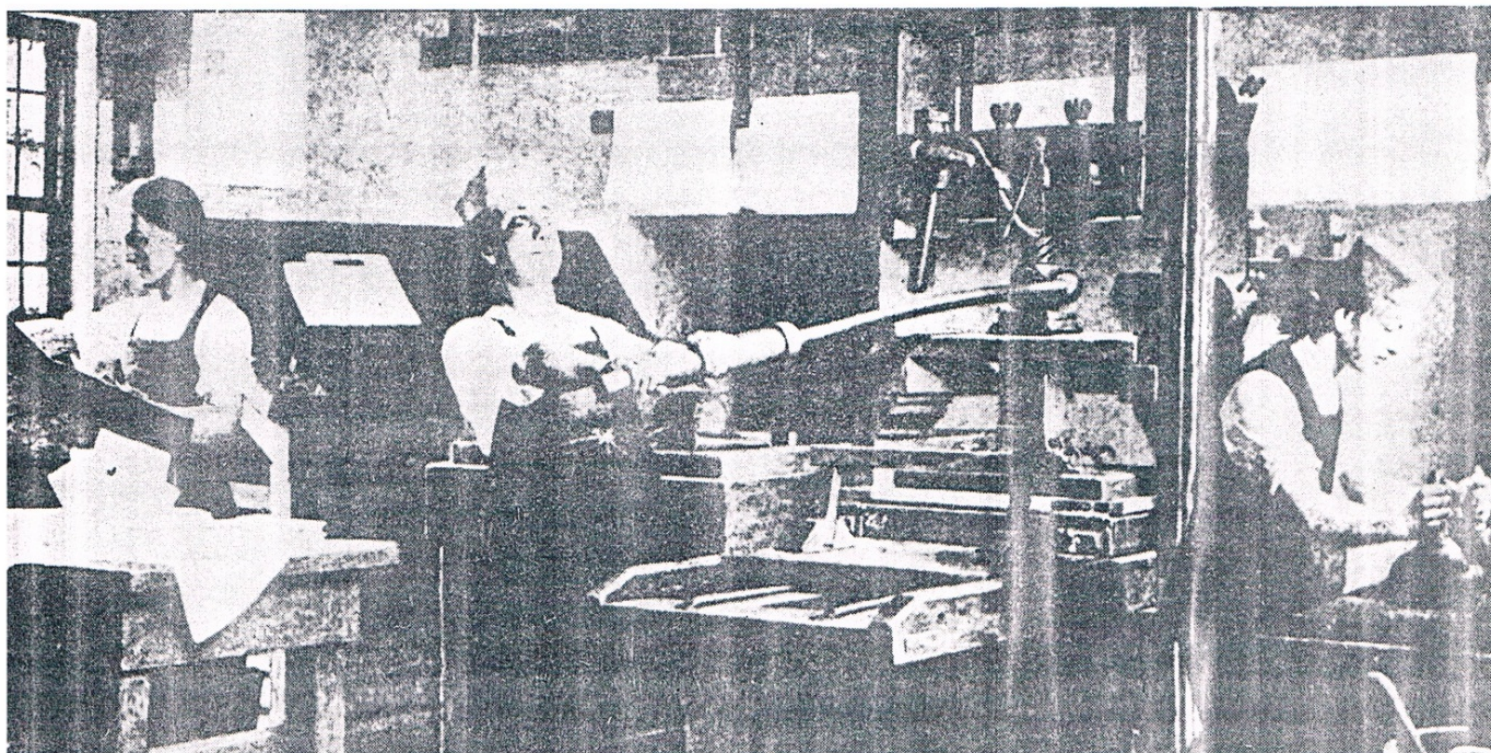
K. M.

Karta A₂ Dworzanina polskiego
Łukasza Górnickiego zawiera
jąca dedykację królowi Zyg
muntowi Augustowi. Druk
krakowski z 1566 r.

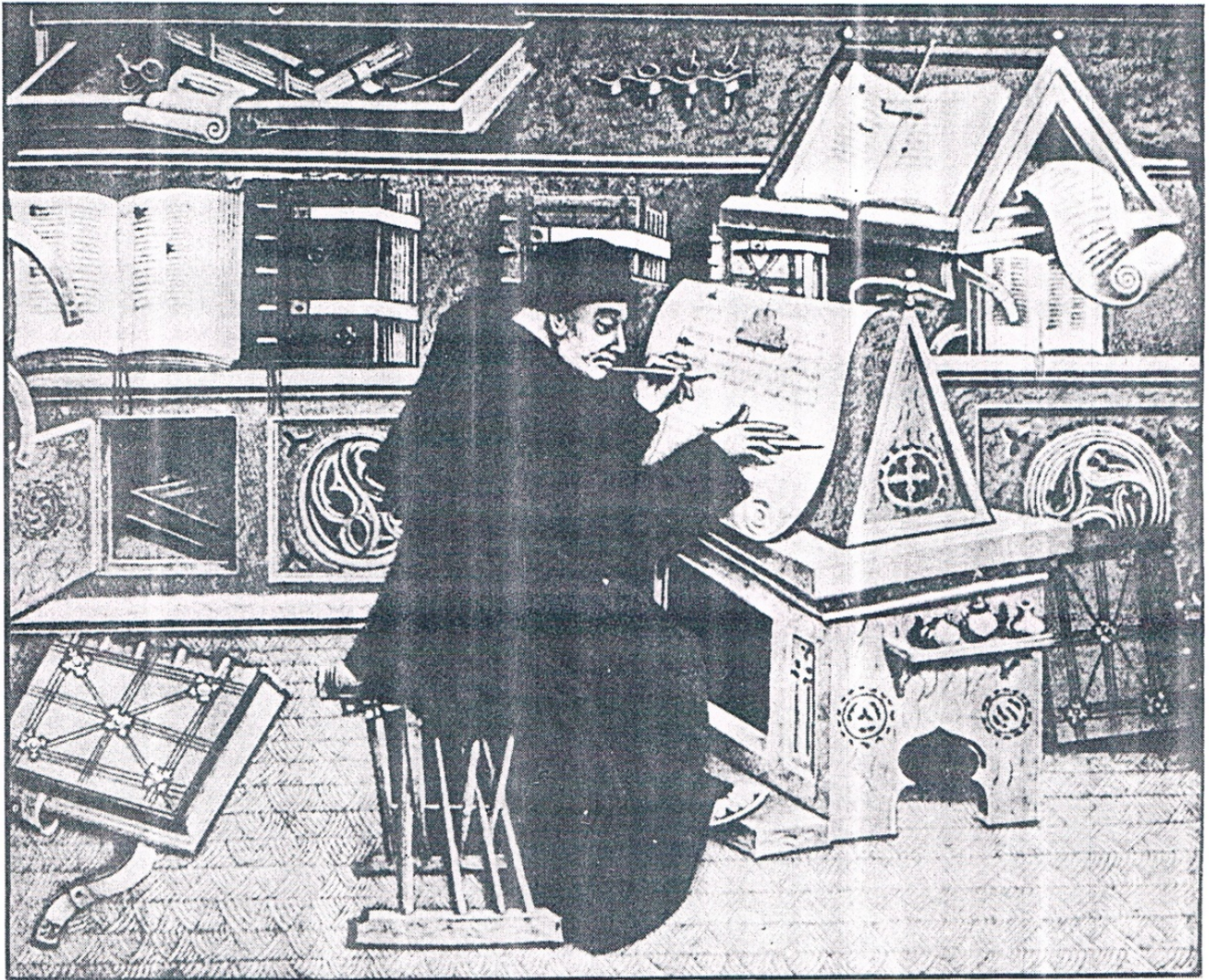
Franklin (czytaj Frenklin) **Beniamin**. Amerykański mąż stanu w XVIII w. (1706—1790). Poza żywą działalnością polityczną interesował się i zajmował także *drukarstwem — założył np. odlewnię *czcionek — i *bibliotekarstwem. Dał właściwie początek bibliotekarstwu powszechnemu, zakładając w 1731 r. w Filadelfii pierwszą na świecie *bibliotekę publiczną.

PRASA DRUKARSKA

Benjamin Franklin przy prasie drukarskiej

SKRYPTOR → powiela egzemplarze
książek

Skrytor przy pracy w skrytorium — rycina z rękopisu pochodzącego z 1456 r.

WSPÓŁCZESNA BIBLIOTEKA

Udostępnianie zbiorów

Czytelnia czasopism w Bibliotece Narodowej w Paryżu

Dużą przysługę oddaje czytelnikom biblioteczna służba informacyjna. Polega ona na tym, że biblioteka udziela czytelnikowi informacji, jakie materiały na interesujący go temat znajdują się w jej własnym księgozbiorze lub w innej bibliotece i jak je odnaleźć. W dużych bibliotekach tworzy się do tego celu specjalne działy. Podstawową pomocą są tu wszelkie *bibliografie, *katalogi biblioteczne i informatory.

Biblioteki dążą do tego, by udostępnianie dokumentów odbywało się możliwie szybko i łatwo. Dlatego ważna jest mechanizacja i automatyzacja wielu

CO TO JEST KSIĄŻKA?

Historia książki jest bardzo długa. Aby powstała książka, najpierw musiało powstać słowo pisane. Najprostszą wersją słowa pisanego jest pismo obrazkowe, które stopniowo przekształcano w proste znaki, aż powstał pisany wyraz. O pierwszym takim piśmie świadczą pochodzące z Mezopotamii (Azja), na których pisano 6 tysięcy lat temu. W miarę rozwoju cywilizacji gliniane tabliczki zastąpiono, który stanowił nowy materiał piśmienniczy. Był on używany w starożytności przez Egipcjan, a wyrabiany był z włókien rośliny rosnącej m.in. w Egipcie, Palestynie. Książka egipska posiadała wówczas formę Głębokiej przemiany w zapisach dokonano dopiero ok. 2200 lat temu, kiedy wynaleziono (odpowiednio wyprawioną skórę zwierzęcą). Stopniowo zaczęto używać, tj. kilku związanych ze sobą tabliczek, zamiast zwojów pergaminowych. W XII wieku do Europy trafił nowy materiał piśmienniczy, od wielu tysięcy lat używany w Chinach. Był to Ponieważ pismo ręczne wymagało dużo pracy i pochłaniało wiele czasu, kilka wieków później wymyślono druk. W Europie za ojca druku uważa się Najstarszym, pełnym wydaniem druku techniką ruchomej czcionki jest 42-wierszowa właśnie jego autorstwa.

Dziś KSIĄŻKA to rękopiśmienny lub wydrukowany na arkuszach, złożony i oprawiony tekst, będący opracowanym i utrwalonym przekazem określonej treści, wyrazem ekspresji twórczej oraz wiedzy autora.